

ผลของการสอนโดยวิธีการสังเกตที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะของเด็กอายุ 4 ถึง 6 ปี

นางเสาวนีย์ บุญยะฤทธิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

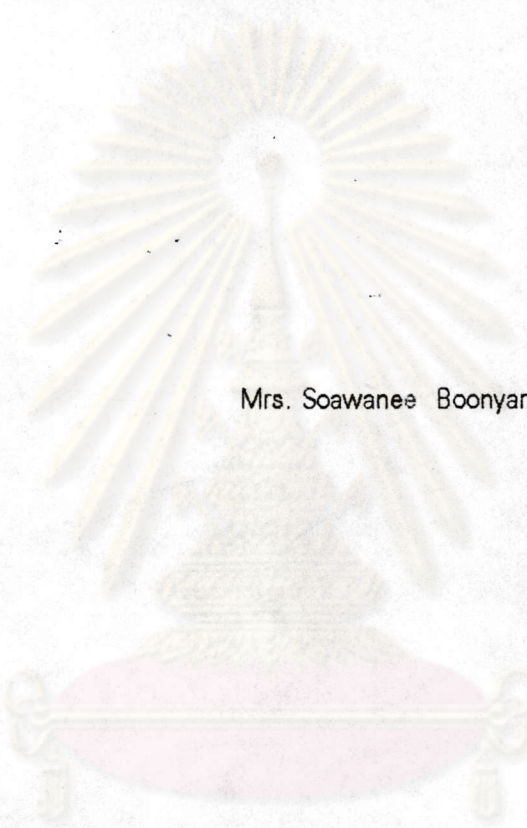
พ.ศ. 2539

ISBN 974 - 584 - 642 - 2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

II6833600 .

EFFECTS OF OBSERVATION TEACHING TECHNIQUE ON ART PERCEPTION
OF FOUR TO SIX YEARS OLD CHILDREN

Mrs. Soawane Boonyarith

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Art Education

Graduate School

Chulalongkorn University

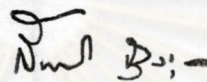
1996

ISBN 974 - 584 - 642 - 2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการสอนโดยวิธีสังเกตที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะของเด็กอายุ 4-6 ปี
โดย นางเสาวนีย์ บุญยะฤทธิ์
ภาควิชา ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. อัมไพ ตีรณสาร

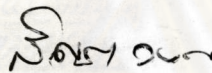

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

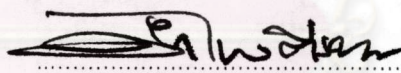

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสุวรรณ)

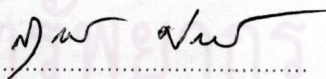
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัจญญา วงศ์อร่าม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. อัมไพ ตีรณสาร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุลักษณ์ ศรีบุรี)

ศูนย์วิทยเขตพัฒนาร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เสาวนีย์ บุญยะฤทธิ . ผลของการสอนโดยวิธีสังเกตที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะของเด็กอายุ 4 ถึง 6 ปี (EFFECTS OF OBSERVATION TEACHING TECHNIQUE ON ART PERCEPTION OF FOUR TO SIX YEARS OLD CHILDREN) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร , 172 หน้า. ISBN 974-584-642-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนโดยวิธีการสังเกตที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะของเด็กอายุ 4 ถึง 6 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1.) แผนการสอนโดยวิธีการสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 8 แผน โดยมีเนื้อหาทางองค์ประกอบเบื้องต้นทางศิลปะ ได้แก่ รูปร่างรูปทรง สี ลักษณะพื้นผิว ขนาดและสัดส่วน ระยะใกล้ไกล และความสัมพันธ์ของรูปภาพและพื้นหลัง 2.) แบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะระดับอนุบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาตามแผนการสอน

ตัวอย่างประชากร คือนักเรียนชายจำนวน 15 คน และนักเรียนหญิง 15 คน จากชั้นอนุบาล 2 จาก โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ทดสอบการรับรู้ทางศิลปะของกลุ่มตัวอย่างก่อนการเรียน หลังจากนั้นก็ทำการสอนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการสอนโดยวิธีสังเกตที่สร้างขึ้น โดยดำเนินการสอนด้วยตนเอง สัปดาห์ละ 3 วัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ แล้วให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้งภายหลังการสอน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบเพื่อศึกษาผลของการสอนโดยวิธีการสังเกตที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะ โดยการทดสอบค่า (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการรับรู้ทางศิลปะหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการสอนโดยวิธีสังเกตช่วยส่งเสริมการรับรู้ทางศิลปะของนักเรียน ชั้นอนุบาล 2 ให้พัฒนาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ศิลปศึกษา.....
สาขาวิชา.....ศิลปศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C543152 MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD: OBSERVATION TEACHING TECHNIQUE/PERCEPTION/ART PERCEPTION/
FOUR TO SIX YEARS OLD CHILDREN

SOAWANEE BOONYARITH: EFFECTS OF OBSERVATION TEACHING
TECHNIQUE ON ART PERCEPTION OF FOUR TO SIX YEARS OLD
CHILDREN. THESIS ADVISOR: AMPAI TIRANASAR, Ph.D. 172 pp.
ISBN 974-584-642-2

The purpose of this research was to study effects of observation technique on art perception of four to six years old children.

The instruments used in this research were constructed by the research which included 1.) Eight lesson plans. The content concerned with art composition which included shape and form, colour, texture, size and proportion, distance and relationship between picture and background. 2.) Art perception test based on the topics in the lesson plans.

Sampling group of the population included 15 boys and 15 girls from Wat Nang-Nong kinder garten school, Bangkok. These students was selected by purposive sampling. This thesis has 2 steps, the first was testing before observation teaching, after that the researcher used the lesson plans 3 days a week for 4 weeks. The last was post testing with the same exercise. The scores of both test then were compared the statistical significant by using t-test.

The result of this research indicated that the art perception scores after learning were higher than before learning. This finding showed that observation teaching technique could develop four to six years old children art perception at the level of 0.05.

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ศิลปศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต *Seemee Hongrak*.....

สาขาวิชา ศิลปศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Ampai Tiranasar*.....

ปีการศึกษา 2538.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยความสามารถของอาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาด้วยความเอาใจใส่ และห่วงใยมาโดยตลอด ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สัญญา วงศ์อร่าม ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุลักษณ์ ศรีบุรี กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข วิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนครูบาอาจารย์ ทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอน ให้วิชาความรู้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ วิรัตน์ พิชญ์ไพญญ์ อาจารย์ ดร.ผดุง พรมมุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พีระพงษ์ กุลพิศาล อาจารย์จิรณัฐ หุ่นเจริญ และอาจารย์วิรัตน์ คุ่มคำ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญ ช่วยตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำอย่างดียิ่งในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ทุนส่วนหนึ่งสนับสนุนการวิจัย ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง และอาจารย์สุรีย์ จำปาแก้ว ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการวิจัย ครั้งนี้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และพี่น้องชาวครุศิลป์ ตลอดจนเพื่อน ๆ จากมหาวิทยาลัย เกษมบัณฑิตทุกคน ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสุดคือบิดา มารดา และพี่ ๆ ที่เคารพยิ่งตลอดจน หลาน ๆ ที่น่ารักทุกคนที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ จนได้เห็นผลสำเร็จในวันนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสาวนีย์ บุญยะฤทธิ์

สารบัญ

๕

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
สภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
คำจำกัดความในการวิจัย.....	9
วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย.....	11
การจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา.....	19
ศิลปะศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา.....	36
ทฤษฎีการรับรู้ และทฤษฎีการรับรู้ทางศิลปะ.....	41
พัฒนาการการรับรู้ทางศิลปะของเด็กปฐมวัย.....	45
แนวการสอนโดยวิธีสังเกต และขั้นตอนการสอนสังเกตทางศิลปะ.....	54
แบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะ.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
การศึกษาข้อมูล.....	72
กลุ่มประชากร.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การดำเนินการทดสอบ และเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
การเสนอผลการวิจัย.....	77
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	77
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผลการวิจัย.....	89
ข้อสังเกตจากการทดลอง.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	94
ข้อสรุปจากการทดลอง.....	95
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	106
ก ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย.....	107
ข แผนการสอนโดยวิธีการสังเกตที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะ.....	111
ค แบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะระดับอนุบาล.....	146
ง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบตรวจผลงาน แบบสำรวจความคิดเห็นและข้อมูล	
แบบสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ทางศิลปะระดับอนุบาล.....	157
แบบตรวจผลงานตามแผนการสอน.....	159

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แบบสำรวจความคิดเห็นของครูศิลปศึกษา และครูสอนระดับอนุบาล.....	
ต่อการใช้รูปแบบกิจกรรม.....	161
แบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนอนุบาลภายหลังการทำแบบ	
ทดสอบการรับรู้ทางศิลปะ.....	163
จ ภาพแสดงเหตุการณ์ระหว่างการทดลอง.....	165
ฉ การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือทดสอบ.....	167
ประวัติผู้เขียน.....	172

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1	หน้า
ค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนชาย และหญิงที่ใช้เป็นกลุ่ม.....	
ตัวอย่างประชากร.....	82
ตารางที่ 2	หน้า
จำนวนนักเรียน และค่าร้อยละที่ตอบข้อสอบก่อนหลังการสอน...	
กิจกรรมการสังเกตที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะของเด็ก.....	83
ตารางที่ 3	หน้า
คะแนนการรับรู้ทางศิลปะด้านต่าง ๆ ก่อนและหลังการเรียน	
กิจกรรม.....	84
ตารางที่ 4	หน้า
คะแนน ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการ....	
รับรู้ทางศิลปะด้านต่างๆ ก่อนและหลังการเรียนกิจกรรม.....	85
ตารางที่ 5	หน้า
การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลัง....	
การเรียนกิจกรรม.....	86
ตารางที่ ค 1	หน้า
จำนวน และร้อยละของการเลือกคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ.....	155
ตารางที่ ง 1	หน้า
จำนวน และร้อยละตามลำดับคะแนนพฤติกรรมกรรับรู้ทางศิลปะ	
ของนักเรียนอนุบาล.....	158
ตารางที่ ง 2	หน้า
จำนวนร้อยละตามระดับคะแนนผลงานของนักเรียนอนุบาล 2/3	160
ตารางที่ ง 3	หน้า
จำนวน และร้อยละความคิดเห็นของครูอนุบาลภายหลัง.....	
การใช้รูปแบบกิจกรรมการสอนโดยวิธีการสังเกตที่มีต่อ.....	
การรับรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กอายุ 4-6.....	162
ตารางที่ ง 4	หน้า
จำนวน และร้อยละความคิดเห็นของนักเรียนอนุบาลภายหลัง.....	
การทำแบบทดสอบการรับรู้ทางศิลปะ ระดับอนุบาล.....	164
ตารางที่ ฉ 1	หน้า
ตารางการวิเคราะห์ระดับความยากของข้อสอบ.....	168
ตารางที่ ฉ 2	หน้า
จำนวนสัดส่วนนักเรียนที่ทำข้อสอบถูก (p) และสัดส่วน.....	
นักเรียนที่ทำข้อสอบผิด (q) แยกตามรายข้อสอบ.....	170